

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Rok szkolny 2026/2027

Przedmiot: historia

Poziom/klasa: 6

Imię i nazwisko nauczyciela: Dawid Sworowski

I. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

OCENA ŚRÓDROCZNA/ROCZNA	WYMAGANIA EDUKACYJNE
2 – dopuszczający zapamiętywanie	• Wymienia postacie: K. Kolumba, F. Magellana, J. Gutenberga, M. Lutra, M. Kopernika, Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Henryka Walezego, S. Batorego, J.III Sobieskiego, A. II Mocnego, A. III Sasa, St. A. Poniatowskiego, T. Kościuszkę, J. Waszyngtona, Ludwika XVI, M. Robespierre’a, Napoleona Bonapartego, J. H. Dąbrowskiego, J. Wybickiego oraz ks. J. Poniatowskiego. • Podaje daty przełomowych wydarzeń: 1492 (odkrycie Ameryki), 1517 (wystąpienie Lutra / początek reformacji), 1525 (hołd pruski), 1569 (unia lubelska), 1573 (pierwsza wolna elekcja, akt konfederacji warszawskiej), 1605 (bitwa pod Kircholmem), 1610 (bitwa pod Kłuszynem), 1648 (wybuch powstania Chmielnickiego), 1655–1660 (potop szwedzki), 1683 (odsiecz wiedeńska), 1772, 1793, 1795 (I, II i III rozbiór Polski), 3 maja 1791 (uchwalenie Konstytucji), 1794 (powstanie kościuszkowskie), 14 lipca 1789 (wybuch rewolucji francuskiej), 1797 (utworzenie Legionów Polskich we Włoszech), 1807 (utworzenie Księstwa Warszawskiego) • Wskazuje na mapie: trasę wypraw Kolumba i Magellana, Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, Rzeczpospolitą Obojga Narodów, tereny zaborów (rosyjskiego, pruskiego, austriackiego), USA, Francję, Inflanty, Zaporozże, Petersburg, Wiedeń, Jasną Górę, Raszyn, Waterloo/Lipsk oraz Księstwo Warszawskie • Definiuje pojęcia: karawela, renesans, humanizm, reformacja, odpust, kontrreformacja, demokracja szlachecka, przywilej, wolna elekcja, folwark, pańszczyzna, unia realna, husaria, potop szwedzki, barok, sarmatyzm, monarchia absolutna, monarchia parlamentarna, oświecenie, rozbiory, uniwersał, rewolucja, gilotyna, terror, legiony, konstytucja

3 – dostateczny zrozumienie	• Opisuje przyczyny i skutki wielkich odkryć geograficznych, reformacji, soboru trydenckiego, unii lubelskiej, wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Rosją i Turcją w XVII w., powstania Chmielnickiego oraz rewolucji francuskiej • Wyjaśnia pojęcia i zasady funkcjonowania instytucji: liberum veto, sejm walny, sejmiki ziemskie, konfederacja, Artykuły henrykowskie, pacta conventa, piechota wybraniecka, dymitriada, wojna podjazdowa, absolutyzm oświecony, trójpodział władzy Monteskiusza, Prawa kardynalne, Komisja Edukacji Narodowej (KEN), Targowica, jakobini, Dyrektoriat, Kodeks Napoleona, blokada kontynentalna • Streszcza przebieg: wyboru pierwszego króla elekcyjnego, obrony Jasnej Góry, odsieczy wiedeńskiej, Sejmu Wielkiego, insurekcji kościuszkowskiej (bitwa pod Racławicami), bostońskiego picia herbaty, szturm na Bastylę oraz wyprawy Napoleona na Rosję w 1812 r. • Opisuje cechy charakterystyczne i dokonania sztuki/kultury: renesansu (teoria heliocentryczna Kopernika, przebudowa Wawelu, literatura Reja i Kochanowskiego), baroku (styl architektoniczny, kalwarie, obyczajowość sarmacka) oraz oświecenia (obiady czwartkowe, Teatr Narodowy, klasycyzm)
4 – dobry zastosowanie	• Umieszcza wydarzenia na osi czasu oraz oblicza upływ czasu między wydarzeniami w latach 1492–1815 • Porównuje ustroje polityczne: monarchię absolutną we Francji za Ludwika XIV, monarchię parlamentarną w Anglii po uchwaleniu Deklaracji praw, absolutyzm oświecony w Prusach, Austrii i Rosji oraz demokrację szlachecką w I Rzeczypospolitej. • Analizuje materiał ikonograficzny i tekstowy: obrazy J. Matejki (<i>Hołd pruski</i>, <i>Unia lubelska</i>, <i>Rejtan – Upadek Polski</i>, <i>Konstytucja 3 Maja 1791 roku</i>), zapisy Deklaracji praw człowieka i obywatela, Konstytucji 3 Maja, Uniwersału połanieckiego oraz tekstu Mazurka Dąbrowskiego. • Wyjaśnia mechanizmy i związki przyczynowo-skutkowe: wpływ odkryć geograficznych na gospodarkę Europy, przyczyny kryzysu państwa w XVII/XVIII w. (zerwanie sejmu przez Sicińskiego w 1652 r., rokosz Lubomirskiego, ingerencja Rosji), skutki Sejmu Niemego z 1717 r. oraz wpływ powstania USA na idee europejskiego oświecenia.
5 – bardzo dobry	• Analizuje wieloaspektowo skutki wojen XVII wieku dla Rzeczypospolitej (wyniszczenie kraju, straty terytorialne – utrata lenna pruskiego, zmiana struktury społecznej, kryzys gospodarczy) oraz ocenia politykę szlachty wobec Kozaków.

analiza	• Ocenia postawy i decyzje postaci historycznych: Stanisława Augusta Poniatowskiego (jako reformatora i mecenasa vs. członka Targowicy), Tadeusza Rejtana, dowódców konfederacji barskiej, Maksymiliana Robespierre’a (stosowanie terroru) oraz Napoleona Bonapartego w kontekście wykorzystania Legionów i stworzenia Księstwa Warszawskiego • Porównuje idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA (1787), konstytucji francuskiej (1791) oraz polskiej Konstytucji 3 Maja (1791), ze szczególnym uwzględnieniem zniesienia liberum veto i wolnej elekcji. • Wyjaśnia zjawiska historyczno-kulturowe: związek kultury barokowej z ruchem kontrreformacyjnym, pojęcie „państwa bez stosów” w odniesieniu do konfederacji warszawskiej oraz mit napoleoński w tradycji niepodległościowej.
6 – celujący tworzenie i ewaluacja	Formułuje, argumentuje i broni własne stanowisko w sporze o przyczyny upadku państwa polskiego, dokonując hierarchizacji przyczyn wewnętrznych (anarchia, złota wolność, słabość władzy, opór wobec reform) oraz zewnętrznych (ekspansywna polityka Rosji, Prus i Austrii). Dokonuje analizy bilansu epoki napoleońskiej dla Europy i Polski – konfrontuje mit Napoleona jako wyzwoliciela narodów i twórcy nowoczesnego prawa (Kodeks Napoleona) z faktami wykorzystywania zasobów polskich (szarża pod Somosierrą, walki na San Domingo) oraz autorytarnym charakterem jego rządów. Analizuje ewolucję haseł „Wolność, Równość, Braterstwo” w konfrontacji z dyktaturą i terrorem jakobinów (wyjaśnia i ocenia mechanizm „rewolucji pożerającej własne dzieci”). Samodzielnie analizuje, porównuje i konfrontuje sprzeczne relacje źródłowe z epoki nowożytnej; wyszukuje, opracowuje i przedstawia w formie projektu (np. prezentacji, referatu badawczego) wpływy architektury renesansowej, barokowej lub klasycystycznej w swoim regionie bądź lokalne wątki związane z wydarzeniami wojenno-politycznymi z lat 1492–1815.

II. Interpretacja poziomów ocen:

- **Ocena 2 – dopuszczający:** Uczeń odtwarza podstawowe fakty, pojęcia, definicje, terminy (wymienia, wskazuje, rozpoznaje)
- **Ocena 3 – dostateczny:** Uczeń rozumie i wyjaśnia sens informacji (opisuje, streszcza, porównuje)
- **Ocena 4 – dobry:** Uczeń wykorzystuje wiedzę w typowych sytuacjach, rozwiązuje standardowe zadania
- **Ocena 5 – bardzo dobry:** Uczeń analizuje związki (porównuje, argumentuje i uzasadnia) oraz ocenia rozwiązania i wyciąga wnioski

- **Ocena 6 – celujący:** Uczeń samodzielnie tworzy nowe rozwiązania, formułuje wnioski i rozwiązuje nietypowe zadania

III. Uwagi:

- Każdy wyższy poziom obejmuje wymagania z niższych poziomów
- Dokument stanowi podstawę do oceniania klasyfikacyjnego